

Vestnik.

Osobne vesti. G. Wresitz Ivan, učitelj na Raki, dobil je stalno službo na jednorazrednici v Ribnem (radovljski okraj); g. Punčuh Leopold je postal stalen nadučitelj v Spodnji Idriji (logaški okraj); g. Gross Francišek se je v Suhorji (postojnski okraj) umestil stalnim učiteljem, istotako g. Suligoj Ivan na Ostrožnem Brdu (postojnski okraj); gospodična Matanović Avgusta, učiteljica v Crnomlju, dobila je stalno drugo službo na dekliški šoli v Postojni, gospodična pl. Lehmann, začasna učiteljica v Trnovem, pa začasno četrto službo na štirirazrednici v Vipavi. — V pokoj sta stopila g. Schönbrunn Francišek, učitelj v Metliki in gospodična Milek Karolina, učiteljica v Podzemlju.

Iz našega društva. Odbor »Slov. učiteljskega društva« je imel dne 26. pret. meseca svojo 5. sejo, pri kateri so bili navzoči razen jednega vsi gg. odborniki. Gospod predsednik naznani stvari, katere so bile rešene potem predsedništva in tajništva. Med drugim omenja čestitanja preblag. g. dež. predsedniku baronu Winklerju povodom njegove desetletnice, izročitev diplome častnemu društvenemu članu g. Antonu Nedvedu in odpoved društvenega stanovanja radi nepravilnega postopanja hišnikovega. Po prebrani zapisnika zadnje odborove seje čita g. predsednik pogodbo doposlano po tiskarni Miličevi radi izdavanja društvenega glasila »Učiteljskega Tovariša«. Ta se po točkah jednoglasno odobri. Glede lista smo izvedeli, da ima sedaj še dokaj ugodno stanje — dasi pogrešamo še mnogo p. n. tovarišev, zlasti učiteljic med naročniki. Dasí pa se list primeroma cenó tiska in se uredništvo zastoj preskrbuje, so vendar stroški taki, da ga poleg zunanjih naročnikov in poleg drugih stanovnikov mora vsaj vse kranjsko učiteljstvo podpirati, ako si hočemo svoj deželni strokovni list ohraniti. Na vprašanje g. predsednika, ima li kdo izmed gg. odbornikov kake želje glede na vsebino in uređovanje društvenega glasila, odobrilo se je do sedanje uređovanje z dostavkom, pričóevati po možnosti metodične razprave za vse ljudsko-šolske predmete.

G. predsednik omenja, da mu sicer od p. n. sotrudnikov dohaja tudi takega gradiva, vendar se premalo in da bode skušal ustreči tej želji. Nadalje se sklene naprositi odličnega slovenskega pisatelja, da priobči v našem glasilu podatkov za Kranjsko zasluženih mož, kar bi se uporabljalo pri zgodovinskem pouku.

Druga točka dnevnega reda je bila volitev delegatov k občnemu zboru »Zveze slov. učiteljskih društev« v Celji, o katerem uspehu je že poročal zadnji »Učiteljski Tovariš«.

Ko naznani g. blagajnik denarno stanje društva, sklene se tem potem opozoriti one gg. tovariše, kateri še niso poravnali svoje zaostale letnine, da to kar najbrže storiti blagoizvolijo.

Preizkušnja učne usposobljenosti v Ljubljani se je vršila od dne 5. do 11. t. m. To preizkušnjo so delali in sicer: 1. za ljudske šole: gg. Cvirn Janez, učitelj v Trziči; Jane Bernard, nadomestni učitelj v Pirničah (samo za slovenske šole); Janežič Matija, učitelj na Vačah; Korošec Jožef, učitelj v Skočjanu; Kramar Friderik, učitelj v Škofji Loki; Leskovic Bogomir, učitelj v Radentheimu (samo za nemške šole); Pehani Friderik, učitelj v Trebnjem; Pišl Ivan, podučitelj v Sevnici; Podwiczinsky L., učitelj v Wiszeticih v Bukovini (samo za nemške šole); Černy Ana,

podučiteljica v Brežicah; Dolinar Ivana, učiteljica v Višnji Gori; Ekel Gisela, učiteljica v Toplicah; Leskovic Viljelmína, učiteljica na Unci; Mešiček Marija, podučiteljica na Globokem; Moos Alojzija, učiteljica v Nevljah; Pajsar Marija, učiteljica v Ribnici; s. Lavrencija Pirnat in s. Lidvina Purgaj, učiteljici na dekliški šoli šolskih sester v Celji; Rischner Viljelmína, podučiteljica pri Sv. Marjeti pri Rimskih Toplicah; Roos Marija, učiteljica v Šent-Jurji pri Kranji; Roth Ana, učiteljica v Komendi; Schmitt Josipina, učiteljica v Poljanah; Schubert Angela, podučiteljica na Planini; Souvan Marija, učiteljica v Trnovem; Vaš Leopoldina, podučiteljica v Šent-Vidu pri Planini; Wessner Ana, podučiteljica v Trbovljah; Zupancič Vita, učiteljica v Loškem Potoku. 2. za meščanske šole: Zagore Franciška, učiteljica na zasobni šoli v Ljubljani (samo za nemške šole).

Izmed teh so razun dveh učiteljev vsi preizkušnjo uspešno dostali.

Pismene naloge pri tej preizkušnji so bile te-le:

I. Za ljudske šole:

a) Iz pedagogike: Welche Bedeutung für Unterricht und Erziehung hat eine gewissenhafte Vorbereitung des Lehrers auf jede Unterrichtsstunde; wie und wodurch soll sie geschehen?

Kako naj učitelj uporablja vse učne predmete, da blaži otrokom srce?

b) Iz matematike: 1. An einem beliebigen Beispielen ist methodisch zu entwickeln, wie eine ganze Zahl durch einen Bruch dividiert wird.

2. 4700 fl. sollen unter 3 Personen A, B und C so vertheilt werden, dass B um $\frac{1}{4}$ mehr als A und C um $\frac{1}{5}$ mehr als B erhält; wie viel erhält jede der drei Personen?

3. Einem geraden gleichseitigen Cylinder von 4 dm 8 cm Durchmesser ist eine Kugel und ein senkrechter Kegel eingeschrieben; a) wie gross ist der Cubikinhalt jedes der drei Körper, b) wie verhalten sich die Inhalte des Kegels, der Kugel und des Cylinders zu einander? (Jedna teh nalog naj se izdela slovenski).

c) Iz zemljepisja: Tek Donave v Avstrijsko-ogrski monarhiji (za nemške kandidate ista naloga nemški).

d) Iz prirodoslovja: Die Elektrisiermaschine, ihre Einrichtung und Gebrauch (za slovenske kandidate ista naloga slovenski).

e) Iz prirodopisja: Netopir, metodična obravnava (za nemške kandidate ista naloga nemški).

II. Za meščanske šole:

a) Iz pedagogike: 1. Geduld, die wichtigste pädagogische Tugend; 2. Wesen, Arten und Eigenschaften der Definition; 3. Die Gründung der österreichischen Volksschule durch Maria Theresia in ihren Hauptmomenten.

b) Iz zemljepisja: 1. Entstehung der Jahreszeiten; 2. die österreichischen Alpen; 3. das Stromgebiet der Donau mit einer Skizze.

Šolski odsek mestnega zastopa Ljubljanskega. Po dovršeni dopolnilni volitvi za mestni zastop glavnega mesta ljubljanskega so se v prvi seji vnovič volili razni odseki. V šolski odsek so se izvolili gg.: c. kr. prof. Zupan Tomo (načelnik), mestni župan. Rozman Janez (namestnik), primarij dr. vitez Blei-

weis-Trsteniški Karol, dr. Majaron Danilo, vodja Povše Francšek, c. kr. okrajni šolski nadzornik Tomšič Ivan, posestnik Valentincič Ignacij.

Orožne vaje učiteljev-vojakov. Z Dunaja poizvedamo sledeče: Glede orožnih vaj učiteljev pri deželni branbi je vojaško oblastvo v soglasi z deželno vlado ukrenilo, da se učitelji-brambovci v času miru vselej štiri tedne pred začetkom vojaške vaje ali vojaškega službovanja pozovejo. Pozovni listi se bodo učiteljem dopoščljali pótém okrajnih šolskih svetov. Okrajni šolski sveti naznanijo brambovskemu razglednemu uradu čas in dobo šolskih počitnic, da bode uradu mogoče učitelje tako v vojaško službovanje sklicevati, da se bode šolski pouk najmenj kratil. Isto velja tudi glede učiteljskih pripravnikov. Ali velja ta ukaz za vse dežele? Vsaj želeti bi bilo!

Nova šolska klop. Mestni zastop v Pragi je sklenil, da se za novo šolo pri sv. Henriku napravijo nove klopi po sistemu Obenbergerja. Te klopi imajo zgornjo desko sestavljeno iz dveh delov. Zgornji širši del je stalen, spodnji pa pregiben. Kadar učenec ne piše, dá se ta deska pod zgornjo potisniti. Pri pisanju pa se spodnja deska dá potegniti izpod zgornje, tako da je vsa deska nepregibna. Ako je mehanizem priprost, bode se ta klop gotovo dobro obnesla, ker za dostuje vsem zdravstvenim zahtevam. „*Uč. Nov.*“

„Kako naj se dr. Močnikove računice priredé, da bodo v soglasi z učnimi načrti raznih kategorij ljudske šole na Moravskem?“ O tem vprašanju se je predlagalo tako-le: Prva računica naj obseza

samo številni krog od 1—10. V drugo računico naj se vzprejme številni krog od 10—20 iz prve računice, izpusti pa naj se oddelek o drobcih. V tretjo računico naj se vzprejme oddelek o drobcih iz druge računice, kateri naj se pomnoži z osminami, dvajsetinami, petindvajsetinami in petdesetinami. Četrta računica naj se priredi v dveh izdajah: a) za jedno-trirazrednice naj se razširi z gospodarskimi in obrtnimi računi, b) za štiri- in večrazrednice pa naj se pomnoži iz pete računice. — Taka uredba zlasti prve in druge računice bi ugajala tudi našim šolam.

Zrelostne preizkušnje na srednjih šolah. Naučni minister dr. baron Gautsch je gledé začetka pismene preizkušnje in gledé olajšav učencem odredil: 1. Pismene zrelostne preizkušnje se morajo na vseh srednjih šolah v vsaki deželi ob istem času pričeti. 2. Učenci, ki delajo izpit, nimajo zadnjih šest dni pred ustno preizkušnjo — ali če je ta šele v počitnicah, zadnjih šest dni šolskega leta nikakega pouka. Ta razpis velja že za tekoče šolsko leto.

Zahvala. Za malo vsoto, ki jo krajni šolski svet po proračunu vsako leto pošlje slavni »Narodni šoli«, dobimo od tega društva šolskega blaga trikrat tolike vrednosti. V imeni otrok se toplo zahvaljuje podpisano vodstvo za veliko podporo.

Na Radovici, dne 29. malega travna 1890.

Florijan Kallinger
učitelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 634

o. š. sv. V tukajšnjem okraji je popolniti sledeči učiteljski službi.

1. Na jednorazrednici na Razdrtem učiteljsko službo s 400 gld. plače, 30 gld. opravilnine in stanovanjem v stalno umeščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potem semkaj vložé do dne 18. t. m.

2. Na jednorazrednici v Dolenjem Zemonu učiteljsko službo s 450 gld. plače, 30 gld. opravilnine in stanovanjem v stalno umeščenje. Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potem semkaj vložé do konca tega meseca.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni dne 2. velikega travna 1890. **Gozanl s. r.**

Listnica uredništva.

G. L. C. v P.: Pride prihodnjic, ker je za to številko prepozno došlo. Le še kaj pišite! — G. Št. P. v P.: Hvala za poslano, a za to številko je bilo prepozno. — Gdč. A. P. na V.: Pozdravljamo Vas kot četrto sodelovalko! Razpravo priobčimo v prihodnji številki. — G. —u— v K.: Lepa hvala za poslano poročilo, a za to številko je došlo prepozno, ker je bil stavek že dovršen. Za taka poročila je in mora biti naš list vedno na razpolaganje, ker obseza strogo stanovsko reč, dasi se — kar seveda nikakor ni Vaša krivda — takoj po zborovanju obširno obeša na veliki zvon v nestrokovnem listu. Znamenit vojskovodja je za vojsko zahteval samo treh rečij: prvič de-

narja, drugič denarja in tretjič denarja. Nam pa v sedanjih časih tri reči ne zadostujejo, kajti treba nam je prvič temeljite razsodnosti o našem položaju in potem še trikrat — takta! — G. L. St. v K.: Prav umešna razprava. Lepa hvala, pride na vrsto. — G. J. L. v Št. J. Hvala! nismo še mogli priobčiti. — G. I. O. v P.: Isto tako. — G. —r—: O tej stvari nismo dobili nikakega dopisa, a kolikor je nam znano, odpovedal se je g. R. podpredsedništvu „Zaveze“ samo zaradi indolence vnanjih udov upravnega odbora; samo goriški so baje svojo nalogo izvrševali. Torej iz tega ne sledi, da hočejo ljubljanski učitelji „Zavezo“ podkopati, kakor je po „N. S.“ trdil g. G. pri zborovanju „Goriškega učiteljskega društva“ dne 1. vel. travna. Vsak naj stori svojo dolžnost, pa bo šlo!

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 15. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

weis-Trsteniški Karol, dr. Majaron Danilo, vodja Povše Francšek, c. kr. okrajni šolski nadzornik Tomšič Ivan, posestnik Valentincič Ignacij.

Orožne vaje učiteljev-vojakov. Z Dunaja poizvedamo sledeče: Glede orožnih vaj učiteljev pri deželni branbi je vojaško oblastvo v soglasi z deželno vlado ukrenilo, da se učitelji-brambovci v času miru vselej štiri tedne pred začetkom vojaške vaje ali vojaškega službovanja pozovejo. Pozovni listi se bodo učiteljem dopoščljali pótém okrajnih šolskih svetov. Okrajni šolski sveti naznanijo brambovskemu razglednemu uradu čas in dobo šolskih počitnic, da bode uradu mogoče učitelje tako v vojaško službovanje sklicevati, da se bode šolski pouk najmenj kratil. Isto velja tudi glede učiteljskih pripravnikov. Ali velja ta ukaz za vse dežele? Vsaj želeti bi bilo!

Nova šolska klop. Mestni zastop v Pragi je sklenil, da se za novo šolo pri sv. Henriku napravijo nove klopi po sistemu Obenbergerja. Te klopi imajo zgornjo desko sestavljeno iz dveh delov. Zgornji širši del je stalen, spodnji pa pregiben. Kadar učenec ne piše, dá se ta deska pod zgornjo potisniti. Pri pisanju pa se spodnja deska dá potegniti izpod zgornje, tako da je vsa deska nepregibna. Ako je mehanizem priprost, bode se ta klop gotovo dobro obnesla, ker za dostuje vsem zdravstvenim zahtevam. „*Uč. Nov.*“

„Kako naj se dr. Močnikove računice priredé, da bodo v soglasi z učnimi načrti raznih kategorij ljudske šole na Moravskem?“ O tem vprašanju se je predlagalo tako-le: Prva računica naj obseza

samo številni krog od 1—10. V drugo računico naj se vzprejme številni krog od 10—20 iz prve računice, izpusti pa naj se oddelek o drobcih. V tretjo računico naj se vzprejme oddelek o drobcih iz druge računice, kateri naj se pomnoži z osminami, dvajsetinami, petindvajsetinami in petdesetinami. Četrta računica naj se priredi v dveh izdajah: a) za jedno-trirazrednice naj se razširi z gospodarskimi in obrtnimi računi, b) za štiri- in večrazrednice pa naj se pomnoži iz pete računice. — Taka uredba zlasti prve in druge računice bi ugajala tudi našim šolam.

Zrelostne preizkušnje na srednjih šolah. Naučni minister dr. baron Gautsch je gledé začetka pismene preizkušnje in gledé olajšav učencem odredil: 1. Pismene zrelostne preizkušnje se morajo na vseh srednjih šolah v vsaki deželi ob istem času pričeti. 2. Učenci, ki delajo izpit, nimajo zadnjih šest dni pred ustno preizkušnjo — ali če je ta šele v počitnicah, zadnjih šest dni šolskega leta nikakega pouka. Ta razpis velja že za tekoče šolsko leto.

Zahvala. Za malo vsoto, ki jo krajni šolski svet po proračunu vsako leto pošlje slavni »Narodni šoli«, dobimo od tega društva šolskega blaga trikrat tolike vrednosti. V imeni otrok se toplo zahvaljuje podpisano vodstvo za veliko podporo.

Na Radovici, dné 29. malega travna 1890.

Florijan Kallinger
učitelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 634

o. š. sv. V tukajšnjem okraji je popolniti sledeči učiteljski službi.

1. Na jednorazrednici na Razdrtem učiteljsko službo s 400 gld. plače, 30 gld. opravilnine in stanovanjem v stalno umeščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potem semkaj vložé do dné 18. t. m.

2. Na jednorazrednici v Dolenjem Zemonu učiteljsko službo s 450 gld. plače, 30 gld. opravilnine in stanovanjem v stalno umeščenje. Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potem semkaj vložé do konca tega meseca.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni dné 2. velikega travna 1890. **Gozanl s. r.**

Listnica uredništva.

G. L. C. v P.: Pride prihodnjic, ker je za to številko prepozno došlo. Le še kaj pišite! — G. Št. P. v P.: Hvala za poslano, a za to številko je bilo prepozno. — Gdč. A. P. na V.: Pozdravljamo Vas kot četrto sodelovalko! Razpravo priobčimo v prihodnji številki. — G. —u— v K.: Lepa hvala za poslano poročilo, a za to številko je došlo prepozno, ker je bil stavek že dovršen. Za taka poročila je in mora biti naš list vedno na razpolaganje, ker obseza strogo stanovsko reč, dasi se — kar seveda nikakor ni Vaša krivda — takoj po zborovanju obširno obeša na veliki zvon v nestrokovnem listu. Znamenit vojskovodja je za vojsko zahteval samo treh rečij: prvič de-

narja, drugič denarja in tretjič denarja. Nam pa v sedanjih časih tri reči ne zadostujejo, kajti treba nam je prvič temeljite razsodnosti o našem položaju in potem še trikrat — takta! — G. L. St. v K.: Prav umešna razprava. Lepa hvala, pride na vrsto. — G. J. L. v Št. J. Hvala! nismo še mogli priobčiti. — G. I. O. v P.: Isto tako. — G. —r—: O tej stvari nismo dobili nikakega dopisa, a kolikor je nam znano, odpoval se je g. R. podpredsedništvu „Zaveze“ samo zaradi indolence vnanjih udov upravnega odbora; samo goriški so baje svojo nalogo izvrševali. Torej iz tega ne sledi, da hočejo ljubljanski učitelji „Zavezo“ podkopati, kakor je po „N. S.“ trdil g. G. pri zborovanju „Goriškega učiteljskega društva“ dné 1. vel. travna. Vsak naj stori svojo dolžnost, pa bo šlo!

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 15. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.